

GREDI YA 10 — KISWAHILI LUGHA MARKING SCHEME

Jumla: Alama 80 | Muda: Saa 2 Dakika 30

Msingi wa tathmini: Muundo wa Mtaala wa KICD wa Kiswahili Gredi ya 10 uliowasilishwa. Tathmini ni jumuishi na inahusisha mada zote kumi na mada ndogo zao katika Kusikiliza na Kuzungumza, Kusoma, Kuandika na Matumizi ya Lugha.

SWALI 1 — ALAMA 4

Alama 1 kila hoja: vipengele vinavyokubalika ni wahusika, mandhari, ploti/muundo wa matukio, mtindo, lugha, ujumbe, migogoro au fani nyingine inayofaa kulingana na matini simulizi.

SWALI 2 — ALAMA 4

Alama 1 kila hoja: matamshi sahihi ya sauti/maneno, kiwango cha sauti, kiimbo, lafudhi/utamkaji unaofaa, kasi inayofaa, uwazi na viziada lugha. Hoja zozote 4.

SWALI 3 — ALAMA 4

Alama 1 kila hoja: kubaini mada, kuilenga hadhira, kutumia toni ifaayo, kuzingatia muundo/utaratibu, kutumia viziada lugha, kuzungumza kwa kujiamini/ukakamavu. Hoja 4.

SWALI 4 — ALAMA 4

Alama 1 kila hoja: kumakinikia mzungumzaji, kutambua ujumbe, kuonyesha mtazamo wa kutopendelea upande, kuuliza/kuomba ufafanuzi inapohitajika, kutafakari ujumbe na kuitikia kwa heshima. Hoja 4.

SWALI 5 — ALAMA 4

Alama 1 kila hoja: kubaini tofauti kati ya hoja halisi na madai; kutambua ushahidi; kuchunguza uhalali wa taarifa; kutambua upendeleo/maoni; kuhakiki chanzo; kutenganisha ukweli na dhana. Hoja 4.

SWALI 6 — ALAMA 4

Ujumbe mkuu: utunzaji wa mazingira huanza na maamuzi ya mtu binafsi/ushiriki wa kila siku — alama 1. Hoja nyingine 3 zinazokubalika kutoka kifungu: kupanga taka, kutumia tena vitu, kuhimiza wengine, kuchangia afya ya jamii. Alama 1 kila hoja.

SWALI 7 — ALAMA 4

Alama 1 kila hatua: kusoma na kuelewa kifungu; kubaini hoja kuu; kuchagua hoja muhimu na kuondoa yasiyo muhimu; kupanga hoja kwa mtiririko; kuandika kwa maneno yako kwa ufupi bila kupotosha ujumbe. Hoja 4.

SWALI 8 — ALAMA 4

Alama 1 kila: kuchagua matini inayofaa; kutambua ujumbe; kutafuta/kuelewa msamiati; kuandika muhtasari/rekodi ya ulichosoma; kutumia kamusi inapohitajika; kusoma kwa lengo. Hoja 4.

SWALI 9 — ALAMA 4

Alama 1 kila: kutafuta maneno makuu; kutambua taarifa zinazorudiwa; kupitia kichwa/vichwa vidogo; kutafuta majibu ya maswali mahususi; kupitia kwa haraka sehemu zinazohusiana na taarifa inayotafutwa. Hoja 4.

SWALI 10 — ALAMA 4

Alama 1 kila: matamshi bora; kiwango kifaacho cha sauti; kasi ifaayo; ishara/viziada lugha vinavyofaa; kuzingatia maana na mtiririko wa kifungu. Hoja 4.

SWALI 11 — ALAMA 4

Alama 1 kila kwa vipengele vinne vinavyodhihirika: anwani/tarehe inapofaa, salamu, utangulizi/maudhui ya ushauri, hitimisho, salamu ya mwisho/jina. Maudhui yahusiane na kukabiliana na shinikizo la marafiki na matumizi bora ya muda.

SWALI 12 — ALAMA 4

Alama 1 kila: utambulisho wa mhusika; taarifa muhimu za maisha yake; mpangilio wa matukio/maelezo kwa mtiririko; lugha na mtindo unaofaa; maelezo ya mafanikio/uzoefu/taaluma au mchango. Hoja 4.

SWALI 13 — ALAMA 4

Alama 1 kila taarifa muhimu: kichwa cha notisi, walengwa, tukio/zoezi, tarehe, wakati, mahali, mtoa notisi/jina. Hoja 4.

SWALI 14 — ALAMA 4

Alama 1 kila: kusoma/kuelewa matini; kusahihisha maudhui na mtiririko; kusahihisha sarufi/msamiati; kukagua tahajia na uakifishaji; kuunda nakala safi. Hoja 4.

SWALI 15 — ALAMA 4

Alama 1 kila: kuelewa matini chanzi; kufahamu lugha zote zinazohusika; kuzingatia utamaduni/muktadha; kuhifadhi lengo la matini chanzi; uwazi; usahihi; kuhariri na kuunda nakala safi. Hoja 4.

SWALI 16 — ALAMA 4

Alama 1 kila kwa maneno manne yaliyotambuliwa kwa usahihi na aina zake. Mfano: Mwanafunzi—nomino; mchapakazi—kivumishi; alisoma—kitenzi; kitabu—nomino; kizuri—kivumishi; kwa—kihusishi; makini—kielezi; darasani—kielezi. Kubali majibu mengine sahihi kutoka sentensi.

SWALI 17 — ALAMA 4

Alama 1 kila sentensi sahihi inayoonyesha wakati uliopo, uliopita, ujao na uliopo unaoendelea. Mfano: Anasoma; Alisoma; Atasoma; Anaendelea kusoma.

SWALI 18 — ALAMA 4

Alama 1 kila sentensi inayotumia kwa usahihi kauli ya kutenda, kutendea, kutendwa na kutendewa. Kubali mifano sahihi yenye vitenzi vinavyodhihirisha maana ya kila kauli.

SWALI 19 — ALAMA 4

Alama 1 kila sentensi sahihi inayotumia kinyume cha nomino, kitenzi, kivumishi na kihusishi. Kubali mifano mbalimbali ilimradi matumizi ya kinyume yawe sahihi na yaeleweke.

SWALI 20 — ALAMA 4

(a) Alama 1 kila: sahili huwa na wazo/kipashio kikuu kimoja cha sentensi; ambatano huunganisha sentensi/mawazo mawili au zaidi huru; changamano huwa na kishazi kikuu pamoja na kishazi/virai tegemezi. (b) Alama 1: isimujamii ni

uchunguzi wa uhusiano kati ya lugha na jamii. Alama 1: sajili ni matumizi ya lugha yanayohusishwa na muktadha/kazi/hadhira maalumu.

UFUATILIAJI WA MTAALA

Swali	Mada / stadi inayolengwa	Alama
1	Mikondo ya fursa za ajira — matini simulizi, kusikiliza/kuzungumza, kusoma na matumizi ya lugha	4
2	Kukabiliana na shinikizorika — matamshi bora	4
3	Utambuzi wa uwezo na vipaji mbalimbali — kuzungumza kwa kupasha habari	4
4	Usalama barabarani — kusikiliza kwa ufahamu/pambanua	4
5	Kuheshimu tamaduni za wengine — usikilizaji husishi	4
6	Kudhibiti taka katika mazingira — uzungumzaji wa papo kwa papo / maudhui ya mazingira	4
7	Uadilifu katika uongozi shuleni — kusoma kwa ufahamu; shajara; uundaji wa maneno	4
8	Jinsia na taaluma — ushawishi; ufupisho; masimulizi kutokana na picha; vinyume	4
9	Kuheshimu tamaduni za wengine — kusoma kwa mapana; insha fafanuzi; sentensi	4
10	Huduma ya kwanza — kusikiliza kwa kuhakiki; kudu hushi; tafsiri; isimujamii/sajili	4
—	Stadi za jumla: Kusikiliza na Kuzungumza, Kusoma, Kuandika na Matumizi ya Lugha zimejumuishwa katika karatasi nzima.	—

MIONGOZO YA JUMLA YA USAHIHISHAJI

- Kubali jibu lolote sahihi linaloonyesha umahiri unaolengwa na Muundo wa Mtaala.
- Kwa maswali ya maelezo, alama itolewe kwa hoja inayofaa na yenye maelezo pale maelezo yanapohitajika.
- Usitoe alama mara mbili kwa hoja ileile inayorudiwa.
- Kwa kazi za uandishi, zingatia maudhui, muundo, lugha, uakifishaji na uwasilishaji kulingana na mahitaji ya swali.
- Tathmini hii ni jumuishi; haijazuiwa kwa maudhui ya Muhula wa 3 pekee.

JUMLA: 20 + 20 + 20 + 20 = 80 alama.